

R. Majoral je osvetlila socialnogeografske značilnosti in modernizacijo v Zahodnih Katalonskih Pirinejih, kjer se v populacijski dinamiki kažejo podobni pojavi kot v vseh gorskih regijah. Opredelila je modernizacijo kmetijstva, ki se kaže v intenzivni hlevski mlečni živinoreji in v že tradicionalno uspešni zadrudni predelavi in prodaji mlečnih izdelkov. M. Togo od je orisal gospodarski pomen zadružne organiziranosti, ki oživlja agrarna območja. F. Lopez je prikazal skokovito rast in tipologijo sekundarnih bivališč v Zahodnih Katalonskih Pirinejih. Ta proces je v zadnji dekadi zajel ves gorski svet (katalonsko obalo že prej) in je odraz spremenjenih socialno gospodarskih razmer močno urbanizirane barcelonske konurbacije.

D. Weaderly in J. Naylor sta preučila problematiko sekundarnih domov v nerazviti Sierra Moreni, kjer posebne veleposestniške razmere vplivajo na novo oblikovanje rekreacijskih naselij v bližini velikih mest, na tradicionalno ruralno poselitev pa nimajo vpliva. Podobno je tudi Švicar W. Lemgruber predstavil problematiko nastajanja sekundarnih domov v Ticinu in s tem vzporedno spreminjanje lastniških razmer, kar je glavni dejavnik pri oblikovanju turistične regije.

V socialističnih deželah predstavlja ustrezno problematiko pet referatov. Poljakinja W. Tyszkiewicz je analizirala prostorsko diferenciacijo agrarnih struktur v gorskih območjih poljskih Sudetov in Karpatov ter opozorila na historično različnost struktur, ki tem agrarnim pokrajinam še danes dajejo pečat. W. Kurck je pozoren na vplive agrarnega razvoja pri vrednotenju naravnega okolja za turistične namene v Karpatih in osvetljuje izrazito negativne učinke velikih državnih živinorejskih obratov v gorskih turističnih regijah. Romun I. Velcea je označil kmetijski razvoj Transilvanskih Alp in prikazal socializacijo kmetijskih površin, kar vpliva na organizacijo ovčereje v teh predelih. Dva referata sta iz Jugoslavije, oba iz Slovenije. B. Belc je osvetlil novejšo spremembo v izrabi agrarnega prostora in spremembo kmečkega življenja v Sloveniji, podpisani pa je označil današnje stanje planskega gospodarstva v slovenskih Alpah.

Pet referatov je iz različnih delov sveta. Izraelec D. Grossman je v južnem Hebronskem grebenu proučil spremembo v izrabi tal in populacijsko rast. Anglež B. Flood je prikazal organizacijo živinoreje na nigerijski planoti Obudu. Kanadčan B. Young je primerjal in orisal oživljanje turizma v Drakonskih gorah v Južnoafriški republiki in Modrih gorah na Jamajki. Američan F. Dohrs je širjenje cestnega omrežja v Nepal analiziral kot glavnega dejavnika v razvoju gorskih pokrajin.

Trije prispevki tematsko sicer ne spadajo v področje sekcije, vendar vsebujejo zanimive ugotovitve. Amerikanec R. Lonsdale je analiziral podobnosti razvoja redko poseljenih predelov sveta, A. Larson je prikazal tipologijo naselij na primeru ameriške zvezne države Nebraske. W. Stanley pa negativne posledice turističnega »booma« v Gambiji.

V Zbornik so vključeni še prikazi za terenski in ekskurzijski del simpozija. Predstavljajo gospodarsko in izrazito agrarno problematiko ekskurzijskih delov Katalonije in Andorre. Prispevka R. Majoral in F. Lopez a osvetlujeta agrarnogeografsko in socialnogeografsko problematiko gorskih predelov Katalonije, hidroenergetsko izrabo Katalonskih Pirinejev ter razcvet zimskošportnega turizma v Val d'Aranu. Posebej je orisan gospodarski vzpon samostojne pirinejske države Andorre, ki ga omogoča letoletni turizem.

Metod Vojvoda

Environmental management, British and Hungarian case studies, Edited by P. A. Compton, M. Peci, Akademiai Kiado, Budapest 1984

Zbornik geografskega raziskovalnega inštituta madžarske akademije znanosti, z naslovom Environmental management, British and Hungarian case studies, prinaša

petnajst člankov, ki s'oh jih britanski in madžarski geografi predstavili na tretjem britansko-madžarskem seminarju. Ta je bil v Veliki Britaniji med 16. in 25. septembrom 1982, in sicer v Norwichu na The School of Environmental Studies na Univerzi East Anglia.

Namen seminarja je bila izmenjava geografskih spoznanj s področja urejanja okolja v obeh deželah. Avtorji prispevkov so si bili enotni, da je urejanje okolja interdisciplinarna naloga, ki zahteva poznavanje in razumevanje naravnih in družbenih dejavnikov. Geografija pa lahko k poznavanju interdisciplinarnega značaja te problematike prispeva pomemben delež. Prvič zaradi tega, ker teži k preseganju tradicionalne meje med naravoslovnimi in družboslovnimi vedami. Drugič pa zaradi hkratnega proučevanja naravnih in družbeno ekonomskih procesov, ter spoznavanja njihove medsebojne soodvisnosti.

Vsebinsko lahko članke razdelimo na tri osnovna področja: na metodologijo vrednotenja geografskega okolja, na analizo osnovnih regionalnih značilnosti geografskega okolja ter na institucionalne vidike urejanja okolja.

Pri metodoloških prispevkih je v ospredju prikaz postopkov za vrednotenje posameznih elementov geografskega okolja za kmetijstvo. Osnovo vrednotenju predstavljajo naravni (fizično geografski) elementi okolja, npr.: relief, klima, hidrogeografske značilnosti, tipi prsti itd. Vrednotenje teh lastnosti ter ekonomsko-proizvodnih vrednosti zemljišč za kmetijsko proizvodnjo predstavlja osnovo za ekonomsko (proizvodno)-ekološko vrednotenje posameznih območij. To je prvi pogoj za urejanje geografskega okolja.

Prikazi regionalnih značilnosti geografskega okolja na Madžarskem in v Veliki Britaniji so vsebinsko zelo različni, kar je med drugim tudi izraz različnega, širšega in ožjega, pojmovanja geografskega okolja v obeh državah. Britanski geografi se namreč ukvarjajo s problemi urejanja in planiranja tako imenovanih mestnih obrobij, z vprašanji obnove in prenove opučenih rudarskih območij in starih industrijskih središč, z opredeljevanjem funkcij mokrotnih in zamočvirjenih območij in njihovo rabo ter z območji vodnih virov. Prispevki madžarskih geografov pa prikazujejo vzroke in posledice onesnaževanja Blatnega jezera ter pomen bioklimatskih vidikov pri proučevanju in načrtovanju urbane zasnove Budimpešte.

Zadnji sklop prispevkov posega na institucionalno-zakonodajno urejanje okolja, na področje varstva kmetijskih zemljišč, na politiko in izvajanje kontrole kvalitete okolja ter v koncepte razvoja krajinskih parkov.

Neodvisno od osnovnih vsebinskih področij sta v zborniku prikazana tudi članka o vplivu rabe različnih energetskih virov na geografsko okolje.

Čeprav sta Velika Britanija in Madžarska različni deželi, vsaka z drugačnim zgodovinskim razvojem in različno gospodarsko strukturo ter ne nazadnje tudi ideologijo, so avtorji prispevkov spoznali, da govorijo v bistvu isti znanstveni jezik. V tem smislu je razumeti tudi prispevke, ki sta jih urednika uvrstila v zbornik.

A. Černe

Elizabeth Lichtenberger, Zdomci — življenje v dveh družbah

Ob koncu lanskega leta je o zdomstvu izšla obsežna knjiga prof. Lichtenbergerjeve, znane avstrijske geografke. Naslov »Gastarbeiter — Leben in zwei Gesellschaften« smo poslovenili dobesedno, vendar podpisani meni, da bi bilo geografsko nemara ustrežneje govoriti o »zdomcih in življenju med dvema družbama«. Toliko bolj, ker je avtorica obširno obravnavala predvsem migracijski cikel zaposlovanja zdomcev iz Jugoslavije na začasnem delu v Avstriji (in stalnost tega odhajanja in vračanja). Pri delu in sestavi knjige so ji pomagali nekdanji in zdajšnji sodelavci oziroma asistenti (med drugimi H. Fassman in D. Mühlgassner),